

Overdenking Utrecht Silo

31 januari 2016

Piet Brongers

Schriftlezingen: *Prediker 9: 1b - 6; 11:1 en Mattheus 25: 14 - 28*

Thema: ***‘Wat maakt het leven de moeite waard??’***

Gesprek over het thema: *‘welke dingen maken het leven de moeite waard?’*

Zou je zomaar een paar dingen kunnen noemen, die het leven de moeite waard maken?

Je partner? Je kinderen? Gezondheid? Geld?

Het gaat over moeite en over waarde.

We zien het heel duidelijk en scherp bij de hele vluchtelingenproblematiek.

De moeiten zien we! De vraag is dan: wat is de waarde ervan voor het leven. Zeker als je kijkt naar de risico's, maar ook naar bijv. de schipbreukrampen...

Wat zou het zijn?

- Vrijheid
- Letterlijk overleven, veiligheid
- Toekomst
- Geluk
- Rust en vrede
- Een beter bestaan (ja, wat is 'beter'?)

Wat is de prijs van dit alles? Kun je het wel overzien, of speelt ook de verbeelding en het verlangen een grote rol, met het risico op misbruik daarvan?

De vraag wordt uitvergroot bij het vluchtelingenverhaal. Bovendien moeten we voorzichtig zijn met onze invulling daarvan, met onze gevoelens. Voorzichtig aftasten dus op zoek naar hun persoonlijke beleving.

Uitvergroot is die vraag bij hen, maar in wezen worden we zelf ook bij die vraag bepaald mbt ons eigen leven. Als alles op rolletjes loopt, lijkt die vraag niet zo dringend, pas als er moeiten zijn, komt die vraag vaak naar boven.

Wat is er in de loop van ons leven met die vraag (*‘wat maakt het leven de moeite waard?’*) gebeurd?

- afgestompt?
- verdwenen onder moeiten en plichten, of het noodlot
- of toch nog aan het zoeken?

We willen de vraag op ons af laten komen, op zoek naar de oorsprong en diepere betekenis om bin de kern van het leven uit te komen

Overdenking *‘Wat maakt het leven de moeite waard?’*

In de verhalen en de ervaringen van mensen komen we twee dingen tegen:

1. Een zoektocht naar de waarde van het leven, en de grenzen daarvan
2. De vele factoren en omstandigheden, die belemmerend werken op dat leven.

De zoektocht houdt niet op: de vraag blijft!

Wat voor mij duidelijk is geworden, is dat die vraag universeel is en op de één of andere manier voortkomt uit het vertrouwen van de mens in de waarde van het leven, als een basis, een gegevenheid.

Zo past het ook bij het Scheppingsverhaal van God. Het leven is een gegevenheid en daarom kan het en mag het geleefd worden. Om tot zijn recht te komen. Daarbij kun je denken aan het beeld van het zaad, dat ontkiemt, dieren en mensen, ieder naar zijn aard. Leven te midden van het grote geheel van de aarde en de mensen om je heen. Niet bedoeld om de baas te spelen of er te zijn ten koste van de ander. Wel om samen elkaar tot leven te zijn .

Met als basis de zinnestjes:

'hier ben ik!' (zonder de vraag: 'mag ik er wel zijn?')

'blij, dat je er bent' (zonder de vraag: 'wat moet ik daarvoor doen?')

En dan gebeurt het!

Dan zijn er de belemmerende factoren, die het leven in de weg staan. Factoren die toch veel te maken hebben met overleving van jezelf, onzekerheid, angsten, vechten voor jezelf ten koste van anderen, verdediging van je leven, het recht van de sterkste.

Het wegduwen van de zwaksten, soms onder het mom van verdediging. Dat geldt zelfs voor het wegduwen van je eigen zwakke kant achter je sterke kwaliteiten.

Het resultaat is dan, dat je ver verwijderd bent van de basis en verstrikt geraakt bent in de vragen: 'mag ik er wel zijn?' En: 'wat moet ik doen om aardig gevonden te worden?'

De samenleving is er vol van. Of het nu gaat om werk, relaties, sociale contacten of de vluchtelingen.

Je ziet het ook duidelijk in de accenten bij de **opvoeding van onze kinderen**.

Die staat **niet zozeer in het teken van een ontdekkingstocht**, met als basis de waarde je eigen persoonlijk leven, **maar meer als instructieverhaal** op basis van het leven van je ouders en je omgeving. **Gericht op een goede plaats in de samenleving**, voor jouw bestwil. Opkomen voor jezelf en weerbaarheid, desnoods ten koste van een ander.

Het resultaat is: aanpassing, bescherming, concurrentie, overlevingsstrategieën en het wegduwen (cq stoppen) van zwakheid en kwetsbaarheid.

Ver weg van het verhaal zoals het bedoeld is.

Ver weg ook van het samenvallen van jij zoals je bent en je leven zoals het is ingericht (cq geworden) op dit ogenblik: beknot, aangepast, krampachtig, beschadigd, of misschien wel niet gewenst...

En dan is er weer die vraag: wat maakt dat leven (toch) de moeite waard?

Voordat je het weet kom je uit bij **het verhaal van Prediker**, en ook bij dat van de talenten.

Het verhaal van éénzelfde lot, dat iedereen treft: geboren worden en sterven...

Wat zou ik me nog druk maken als ik naar anderen kijk?

Het versterkt het gevoel van zinloosheid, als je niet meer gericht bent (of: kunt zijn) op de basis van het leven.

Wat dat betreft is Prediker een ontmaskering van al het zwoegen op aarde:

als het alleen om overleven gaat,

als het alleen om winnen gaat en het recht van de sterkste,

als het alleen om dingen gaat, die je kunt verwerven,

dan moet je vaststellen: er is geen verschil. Allen treft hetzelfde lot!

Als je de gelijkenis van de talenten leest op een niet materiele manier, maar als inzet van je je leven met de mogelijkheden, die je hebt, dan zie je dat degene met het ene talent afhaakt, en niet meer mee wil doen met zijn leven. Hij begraaft het. Kortom als het bij het leven gaat

om rekenwerk, optellen en aftrekken, dan verdwijnt de waarde vanzelf: allen treft eenzelfde lot!

En toch lezen we, even verder in Prediker: *'werp uw brood uit op het water, en je zult het vinden, na vele dagen'*. Dan komt het er vraagteken bij dat eerdere verhaal:

Er valt kennelijk iets te ontdekken, te midden van de vergankelijkheid: het geheim, mysterie, van de basis van het leven.

Ik zie daarin **een rode draad in de boodschap van de Bijbel, over de waarde van het leven.**

In de gegevenheid ervan.

Uitgedrukt in de woorden: *'Hier ben ik/daar ben jij/blij dat je er bent!'*

Als een refrein, als een boodschap. Vanaf de Schepping.

Opnieuw verteld en verbeeld bij de geboorte in Bethlehem:

Een baby, die niet anders kan zeggen dan : **'hier ben ik!'**, met als reactie **'blij, dat je er bent!'**

Zonder toegevoegde vragen. Dat geldt eigenlijk bij elke geboorte...!

De boodschap opnieuw verteld in het leven van Jezus, in zijn verhalen, in zijn activiteiten:

'Hier ben ik', maar ook: *'daar ben jij! Blij dat je er bent!'* (zonder aanzien des persoon)

Daarmee heeft Hij ook de betekenis van **'genade'** duidelijk gemaakt:

Je mag opnieuw beginnen! De ontdekking, dat de ballast in je leven, die vaak te maken heeft met vragen als *'mag ik er wel zijn?'*, of *'wat moet ik ervoor doen, dat jij mij aardig vindt?'*, mag wegvallen. Dat je weer met een schone lei mag beginnen: **'hier ben ik, punt!'** en: **'blij, dat je er bent, punt!'**

Opnieuw beginnen met datzelfde basisgevoel. Leven niet meer in het teken van 'verdienen', maar van 'dat je wat waard bent')

Er mogen zijn, zoals je bent, en elkaar tot leven zijn.

In dat verhaal te mogen staan en zo elkaar tot metgezel en zegen (cq genade) zijn.

Dan zijn er moeiten, maar dan is het leven zelf ook in beeld.

Je zou ook kunnen zeggen, dat je de basis van het leven tevoorschijn kunt luisteren dwars door alle moeiten heen. Moeiten van een ander, samen met die ander.

Zo komt die vraag ook op onszelf af en kan het ons helpen om ook in ons zelf de grond van ons leven tevoorschijn te luisteren en dan 'ja' te zeggen tegen jezelf.

Wat maakt het leven de moeite waard?

Voor mij is dat: de bewustwording, ontdekking en vaststelling van de basis van het leven in de zinnetjes:

'Hier ben ik', en *'blij dat je er bent'*, zonder voorwaarden, als gegevenheid.

Met de mogelijkheid om elk moment zo weer opnieuw te kunnen beginnen, dankzij het verhaal van God.

Amen